

"EDINOST"

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

"Edinost" stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta " 3.—; " " 4.50
za četrt leta " 1.50; " " 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.
Na naročbe brez priložene naročnine se upravištvo ne ozira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ul. Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so prosto poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

Samo v slogi je rešenje.

Glasilo srbske radikalne Rističeve stranke „Srpska Nezavisnost“ je prinesla navlašč baš o priliki najnovejše srbske krize, dasi tega iz dobro umevnih razlogov ne pravi, članek, v katerem krasno razlaga, kako je vsa nesreča Srbije, nesloga njenih sinov, in ker se v članku spominja, kako so tudi ostali Slovenci propadli zaradi nesloge, zatega delj je članek velike poučne važnosti in izhaja verjetno iz peresa samega umnega vodje liberalne stranke.

Članek glasi:

Slovenska rasa kakor da nema dovolj sposobnosti za samoupravo. To žalostno dejstvo (fakt) je bilo potrjeno že pred tisoč leti, kadar je ruska deputacija govorila varjaškim knezom: „Naša zemlja je velika in prostrana, a ni reda v njej; pridite, da uvedete red in da upravljate“. In kdo ve, kakšna bi bila usoda tega velikega slovanskega plemena, da niso prišli ti tuji elementi utrditi red; morebiti da zdaj niti ne bi bilo te velike slovenske države — Rusije, katera je tako silna zaradi edinstva državne vlasti, zaradi edinstva in ljubezni do očetnjave, zaradi edinstva v zaupanju v bodočnost. Osnovo za tako sumnjo nam daje žalostna usoda ostalih slovanskih plemen, katera so ostala sama brez državnega reda.

Da, vsa ostala slovanska plemena razven ruskega, izgubila so kmalu zaradi nesloge in nereda samostalnost in postala tuji robovi. Poljska, katera se je lehkomišelnost hvalila s svojim parlamentom, dala je tako žalostne vzglede nesloge in nereda, da se je s posmehom govorilo, kako se snuje poljska država na neredu! In poljska „ojczina“ je postala žrtev nesloge svojih političnih strank in nereda svojih lehkomišelnih državljanov. Ni Češka ni imela boljšega; ona je še poprej zaradi nesloge svojih sinov postala podložna tujinstvu. O Bolgarih ni treba še govoriti; oni še zdaj po dolgem in težkem robovanju ne umejo, da bi izkoristili ono svobodo, katero so jim drugi darovali; nego igračka so v rokah onih, ki gledajo na Bolgare, kakor na ostatek v izračunavanju troškov. A tudi naša draga domovina se ne odlikuje s slogom svojih sinov; tudi naša krasna zemlja, katera je napojena s krvjo svojih branilcev, željna je miru in reda;

in naš izmučeni narod bi rad videl na čelu svoje države modro in patriotsko vlado.

Da, tudi srbsko pleme, za ves čas svojega historičnega življenja je dajalo žalostne vzglede strankarske nesloge in državnega nereda. Samo za malo časa, hvala modrosti in eneržiji vzornih vladarjev iz kolena slavni Nemanjičev: Nemanje Milutina in Dušana, pokazala se je v sijajnej podobi srbska država. A to ni bila svetla nepremična zvezda, nego samo mimoidoči blesteči meteor. Čim je krmilo srbske državne ladije prešlo iz teh močnih rok, takoj se je pojavila nesloga in za njo tudi nered. Ta nesloga je bila dobila toliko oduška, da ni mogla utihniti ni v času največje nevarnosti za domovino, ni se mogla zabiti ni v trenutku strašne borbe na tožnem polji Kosovem. Da, pred petsto leti so bili mej Srbi tudi taki ljudje, ki so žrtvovali domovino zaradi svojih osebnih interesov.

Po petsto letih vzkrnola je znova srbska država, ali ž njo je vzkrnola tudi stara nesloga srbska. In v resnici, čuden pojav!

Baš tedaj, ko je Srbija postala svobodna in nezavisna, jadikujejo njeni sinovi in se grizejo mej seboj bolj nego kedaj poprej. Z edne strani gleda seljak ali kmet z nezaupanjem na meščana, in meščan zopet na seljaka, a eden in drugi se jezita na uradnika. Z druge strani zopet se bore in koljejo tri politične stranke mej seboj. Vsaka stranka govori v imenu naroda, in goni članove drugih strank. Kjer so politične strasti tako razpaljene mej strankami, da ni nič skupnega med njimi, tu ni niti domovine. Kjer se ne spoštuje tudi tuje mišljenje, tu ni svobode, tu so govori o svobodi samo prazne fraze.

V početku našega parlamentarnega življenja, dokler niso bile politične strasti še tako razbuktane, dokler niso bili strankarski odnošaji tako zaostreni, bila je na deželnej upravi liberalna stranka. Tedaj je mogla se bolj brigati za občne, narodne interese, nego za časovite in strankarske. Ona je skrbela najprej za notranje uredjenje, za novi ustav in druga ustavna poročstva, in potem za priprave in vodenje vojske za osvobojenje in nezavisnost. Za to ni imela niti časa, da se mnogo briga za boljše in podpolnejšo organizacijo svoje stranke. In baš to, kar bi na vsakem drugem mestu, kjer se ljudje rokovode s svestjo in ne s strastjo, služilo v pohvalo,

to služi pri naših strankah v grajo. Vi nemate, kakor mi organizovane politične stranke; vi nemate, kakor mi, točno naznačenega strankarskega programa. Sreča, da se pri nas ne briga toliko ob organizaciji stranke, kolikor ob organizaciji državne vlasti; sreča, da se pri nas ne izdelavajo programi strankarski, nego programi narodni.

Po desetih letih, ko so se strankarske strasti razpalle in kadar so se strankarski odnošaji poostri, pride na upravo „naprednjaška stranka“, ki obrača pažnjo na organizacijo svoje stranke in na zagotavljanje interesov članov te stranke. In v tem je imela mnogo uspeha; vsak „naprednjak“ je postal v kratkem času tudi bogat in nakičen. Takemu uspehu „naprednjaške stranke“ zavidala je „radikalna stranka“, in se je požurila, da čim prej tudi ona doseže iste rezultate, ker ste obe ednako organizovani. Okoristila se je o prve prilike z malim nesporazumom in pograbi vso oblast v svoje roke, tedaj pade v takej masi na državne službe, kakor kobilice na mlado koruzo! Od te navale so se oplahili vsi oni, ki imajo zasejane useve. A vse ono, kar pride pred časom, mora tudi brzo odpasti. Tako je bilo tudi z radikalno vlado; ona pade tako, kakor pade z veje pred časom orumenelo jabelko!

Na mesto radikalne vlade pride druga nova, ali bolje rečeno stara vlada. To je, pravijo, vlada brez stranke in brez programa. Mi ne vemo še, ob katero stranko se bode naslanjala in v katerih elementih iskala podpore, ali vendar je program te vlade vsakemu poznan; on je že mnogokrat zabeležen z važnimi in sodbonosnimi dogodjaji.

A da bi se mogli doseči v denšnjih razmerah oni rezultati, kateri se žele doseči, ne pomaga ni strankarska ni nestrankska vladavina, nego zedinjena moč srbskega naroda. Zaradi tega želimo, da vsi inteligentni sinovi te zemlje, v imeni višjih in svetih interesov domovinskih, iskreno ponujajo drug drugemu roko; da vsi patrijotje srbski, v katerih ni še ugašena ljubezen do domovine, dajo prednost velikim deželnim interesom in ne malim in osebnim razmeram; da vsi pošteni ljudje, ki še varujejo dostojanstvo človeka, se trude, da se mej Srbi goje odnošaji dostojni prosečenih ljudij in patrijotov. Samo v tem vidimo mi rešenje ali spas Srbije.

Govor državnega poslanca profesorja Fr. Šuklje-ja.

(V seji državnega zbora dné 19. aprila t. l. v generalnej debati o budgetu. Po stenografskem zapisniku).

Visoka zbornica!

Začetkom sem se bil za besedo oglašil samo z namenom, da bi pri razpravi državnega proračuna izrazil narodne pritožbe svojega naroda in gospodarske tirjatve svoje ožje domovine. Toda „pro“ govorniki, ki so bili z mano vred upisani, počastili so me s svojim zaupanjem ter mi naložili neprimerno važnejšo nalogo, nalogo, da kot generalni govornik zaključim vrsto od te (desne) strani upisanih govornikov ter da označim stališče, nasproti vladi in njenemu delovanju. Ta naloga je tem težavnejša, ker političnega začetnika sili, da svoje moči rabi v nejednakem boju s starim parlamantarcem, z očakom budgetne kritike, kateremu jih je v priznanji budgeta malo kos in katerega morda nihče ne prekosi.

Zastavil bom svoje slabe, pomankljive moči v to nalogo. Spustiti se mislim v ta namen najprvo v pretresanje številke državnega proračuna; kar se pa tiče izjav častitih gospodov predgovornikov, katerim seveda ne pristojajo za vse ednaka ocena, mislim, da bodem mogel o njih govoriti tekom mojega razkladanja o primernej priliki.

Budgetni odsek je našel, da izdatki za tekoče leto iznašajo okolo 537,000,000 gld., dohodki 518,000,000 gld. vkupni primankljaj pa 21¼ milijona gld.

Culi smo, da se je tudi tem številkam nekaj očitalo. Gospod poslanec dr. Menger je dokazoval, da vkupni primankljaj iznaša 25 do 26 milijonov gold. in večerajnji gospod generalni govornik je tudi izračunal, da je 24½ milijonov gld. vsega deficita. Toda, moja gospoda, gledé teh ugovorov mogli bi se s tem pomiriti, da se sklijemo gladko na računsko zaključke in tabularni progled, kateri je gospod poročevalec priložil na strani 8. poročila. Iz tega se namreč razvidi, da so v istini uspehi pod sedanje zistemo bili vedno nerazumno ugodnejši, nego li proračuni in to, moja gospoda, je dokaza dovolj, da vlada in večina pri sestavi proračunov ravna s tisto vestno previdnostjo, s tisto bistro skeptiko, katera je za me prva zapoved za pravo budgetovanje.

PODLISTEK.

Pikova dama.

Ruski spisal A. S. Puškin, prevél I. H.

(Dalje).

II.

— Il parait que monsieur est décidément pour les suivantes.
— Que voulez-vous, madame?
Elles sont plus fraîches.
Svetski razgovor.

Stara grofinja *** sedela je v svojej toaletni sobi pred zrkalom. Tri deklice so jo obkrožavale. Ena držala je posodico z lepoticinim prahom, druga skrabijco ali škatljico s špiljkami, tretja visoki čepce (avbo) s trakovi ognjene barve. Grofinja ni imela ni najmanjše krasote, davno uvéle, no hranila je vse navade svoje mladosti, strogo sledila modam sedemdesetih let in opravljala se je baš tako dolgo, baš tako skrbno, kakor pred šestdesetimi leti. Ob oknu je sedela pri pletenju gospodična, nje gojenka.

— Zdravstvujte, grand' maman, rekel je ustopivši mlad oficir. Bonjour, mademoiselle Lise. Grand' maman, jaz imam neko prošnjo do vas.

— Kaj takega, Pavel?

— Dovolite vam predstaviti enega izmed mojih prijateljev in privedi ga k vam v petek na ples.

— Privedi mi ga kar na ples in tu mi ga predstaviš. Si li bil večeraj pri ***?

— Seveda! zelo je bilo prijetno; plesali smo do petih. Kako krasna je bila Jelecka!

— I, mili moj! Kaj je na njej krasnega? Ni li bila takova nje stara mati, kneginja Darja Petróvna? . . . Kstati: ona je zelo ostarela, nili, kneginja Darja Petróvna?

— Kako, ostarela? odgovarja raztreseno Tomski: saj je umrla pred sedmimi leti.

Gospodična vzdignola je glavo ter dala znamenje mladeniču. Vzpomnil se je, da so stari grofinji tajili smrt njenih vrstnic, in ugrizol si je ustno. No grofinja je poslušala vest zanjo novo z velikim ravnodušjem.

— Umrla! rekla je: a jaz še vedela nisem! vkupe sve bili povišani v pridvorski gospodični, in ko sve se predstavili, je carica . . .

In grofinja je povedala vnuku svojo anekdoto v stotič.

— Nu, Pavel, rekla je potem; sedaj pomoz mi vstati. Lizanjka, kje je moja tobačnica?

In grofinja sè svojimi deklicami je šla za špansko steno izvršit svojo toaleto. Tomski estal je z gospodično.

— Koga hočete predstaviti? vpraša tiho Lizaveta Ivanovna.

— Narumova. Poznate ga li?

— Ne! Je li vojak ali meščansk?

— Vojak.

— Inženir?

— Ne! Kavalerist. A zakaj ste mislili, da je inženir?

Gospodična se je nasmejala, a odgovorila ni.

— Pavel! zakričala je grofinja izza španske stene: pošlji mi kakšen nov roman, samo prosim, ne sedanjih.

— Kako menite, grand' maman?

— To je tak roman, kjer bi junak ne zadavil ni očeta ni matere in kjer bi ne bilo utopljenih teles. Jaz se strašno bojim utopljenec.

— Takih romanov sedaj ni. Hočete li morda ruskih?

— Kaj, ali so tudi ruski romani? . . . Pošlji, batjuška, prosim, pošlji!

— Z Bogom, grand' maman: meni se mudi . . . Z Bogom, Lizaveta Ivanovna! Zakaj ste mislili, da je Narumov inženir?

In Tomski je šel iz toaletne sobe.

Lizaveta Ivanovna ostala je sama; pustila je delo in začela gledati skozi okno. Kmalu se je pokazal na enoj strani

ulice izza vogelne hiše mlad oficir. Rdečica je oblila njena lica; prišla je zopet za delo in naklonila glavo prav nad pletenje. Zdejaci ustopi grofinja podpolno opravljena.

— Ukaži, Lizanjka, dejala je, voz napreči in peljeve se na sprehod.

Lizanjka je vstala izza pleteja ter začela pospravljati svoje delo.

— Si li gluha, ali kaj? zakriči grofinja. Véli takoj napreči voz.

— Precej! odgovori gospodična in hiti v prednjo sobo.

Sluga pride in podá grofinji knjige od kneza Pavla Aleksandroviča.

— Dobro! zahvaljujem se, reče grofinja. Lizanjka, Lizanjka, kam pa hitiš?

— Opravljat se.

— Bodeš uže potem, matuška. Sedi semkaj. Odpri prvi zvezek, čitaj na glas . . .

Gospodična je vzela knjigo ter prebrala nekoliko vrst.

— Glasneje! ukaže grofinja. Kaj je s teboj? si li ob glas, ali kaj? . . . Čakaj . . . primakni mi klopico, bliže . . . nu!

Lizaveta Ivanovna prečitala je še dve strani. Grofinja je vzdahnola.

— Vrži knjigo, rekla je. Kakšno bedarstvo. Odpolji to knezu Pavlu in véli zahvaliti se . . . Da, kaj je s vozom? . . .

— Voz je pripravljen, dejala je Lizaveta Ivanovna, pogledavši na ulico.

To vse, moja gospoda, je zahvaliti ravno resničnosti računskih zaključkov, večeraj pa je odločni poslanec Hebske trgovinske zbornice, kolikor jaz mislim, mojstersko, taktično struno ubral, ker je neusmiljeno oster meč kritike zasadel v računskih zaključkih, osobito v zaključku zadnjih dveh let, 1885. in 1886. leta, katera ležita pred nami. S tem je on močno obvladal svoje pristahe in priznati moram, tudi jaz sem nekoliko časa stal zaslepljen vsled njegovih ugovorov.

Odprto rečem, jaz imam nekako posebno veselje, če se ukvarjam z ne kaj vabilnim prebiranjem centralnih računskih zaključkov. In to je bilo, da sem si jaz večeraj britko očital, ker so mi bile te pomankljivosti ušle pri proučevanju računskih zaključkov. To me je tako dolgo strašilo, da sem prišel domov ter takoj vzal še enkrat v roko računski zaključek iz leta 1885. in 1886. Pregledaval sem, primerjal je s podatki gospoda poslanca dr. pl. Plenerja in sedaj mi bode dovolili, da vam razložim, kar sem konečno našel.

Prosim le, da visoka zbornica moje razlaganje tako potrpežljivo poslušala, kakor je poslušala razlaganje gospoda poslanca dr. pl. Plenerja, katero je bilo uže zavoljo govornika samega seveda mnogo znamenitejše, pa je stvarno vendar z večine bilo popolnem pogrešno in napačno, kakor bom dokazal.

Priznavam sedaj, da ugodnejši uspeh l. 1885. kakor je po pravici gospod poslanec dr. pl. Plener naglašal, odtod izvira, ker je 14.600.000 gl. došlo od povrnjenih plačil cesar Ferdinandovo severne železnice in avstrijske severno-zahodne železnice. Tega nihče ne oporeka, in to je tudi tako znano, da ni bilo treba še le avtoritete gospoda poslanca dr. pl. Plenerja, ki bi nas zavračal, kakor sem dejal na obče znano istino.

Manj lojalnega pa se je gospod poslanec dr. pl. Plener tedaj pokazal, ko je govoril, da so se vsled dohodarine od strani južne železnice direktni davki pomnožili za 3.3 milijone. Pogledal sem jaz v računski zaključek iz leta 1885. in v pojasnila, pa tega dokaza nihče dognati ne bode mogel. Res se pri dohodarini — o tej govori gospod poslanec dr. pl. Plener — kaže večji znesek, toda ne za 3.300.000 gl. nego za okroglih 1.300.000 gl. Kako je nastal ta večji znesek? Prosim, pogledajmo v pojasnila! Tu nahajamo na strani 115. doslovno (čita):

„Kar se tiče tega višjega dohodka, dosegl se je s tem, ker so se deloma zboljšale razmere pri pridobivanju in gospodarstvu, ker so se plačali znameniti zastanki iz prejšnjih let in dosegl se je v večih deželah po dodatnih plačilih za leta 1880 do 1883, katera so se zvršila vsled definitivnega določila dohodarine od južne železnice.“

Tedaj ne 3.3 milijona, ampak le 1.3 milijona, in ne le južna železnica, temveč poleg južne železnice tudi dva druga jako tehtovita faktorja! To je — izraziti se hočem milostno — le polovična resnica ali polovična resnica more včasih učiniti ravno toliko koristi ali škode, kakor cela nerresnica. —

Glavni udarec je pa gospod poslanec dr. pl. Plener nameril proti računskemu za-

— Kaj, ti nisi opravljena? rekla je grofinja. Vselej te moram čakati. Veš, to je neiznosno!

Liza je odhitela v svojo sobo. Niste prošli dve minuti, grofinja je začela zvoniti na vso moč. Tri deklice so pritekale skozi edna vrata, a sluga skozi druga.

— Kaj, da vas ne morem doklicati? rekla jim je grofinja. Povejte Lizaveti Ivanovni, da jo čakam.

Lizaveta Ivanovna ustopi v plašči in klobuku.

— Konečno vendar! rekla je grofinja. Kak lišp! Zakaj vse to? . . . koga misliš očarati? . . . A kako je vreme? zdi se mi, da je sapa.

— Nikakor ne, vaše sijateljstvo! prav tiho je! odgovori sluga.

— Vi vselej govorite narobe! Odprite okno. Res, sapa je! in še zelo mrzla! Sprezi! Lizanjka, ne greve — zaman si se nališpala.

— Tako je moje življenje! mislila si je Lizaveta Ivanovna.

V istini, Lizaveta Ivanovna bila je prenesrečno bitje. Grenak je tuj kruh, pravi Dante, in težavne so stopnice tujega krilca*), a kedo more poznati grenkobo odvisnosti, ako ne bedna gojenka znatne starke?

(Dalje prih.)

*) Krilce = stopnice pred hišnim pragom. Prel.

ključku l. 1886 in to je čisto jasno, zakaj? V tem računskem zaključku kaže se čisti prebitok 2.7 milijona in če si mislimo posestite opozicije, je jasno, zakaj njej se strankarskega stališča ni mogla po vsem prijetna biti ta istina. Zato se je tudi potrudil gosp. poslanec dr. pl. Plener, da bi spravil še sveta ta prebitok in jaz sem se čudil, kako hitro se je v prespretnih rokah gosp. poslanca dr. pl. Plenerja kakor bi trenol spremenil ta prebitok v primankljaj. Kaj pa ugovarja v tem pogledu?

Oporeka naj prvo pri stadorji proti proračunu višji dohodek 11.571.000, recimo okroglo 11.600.000, in pravi, da je večji ta dohodek nastal zgolj vsled dodatnih plačil. Toda znesek 11.600.000 gl. kaže vendar tudi sam, da so morali še drugi faktorji sodelovati. Spominam vas na to, da so pavšalna merila pri sladornem davku bila zvišana za obratno leto 1886—1887. Spominam nadalje, da se je v l. 1885 jako malo repe sejalo, kakor je to razvidno iz pojasnil k temu obratnemu letu in da je vsled tega pokazal se primankljaj gold. 1.600.000 v primeri s proračunom, dočim se je v letu 1886 veliko več repe sejalo in pridelalo. Ali kaj bi bilo sploh dokazanega, če bi tudi ves ta večji dohodek 11.600.000 gl., kateri se je v računskem zaključku za leto 1886 v dobro zapisal, izviral od dodatnih plačil za leto 1885. To je jednostaven prevedek. Saj je gospod poslanec dr. pl. Plener s svojimi očitanji nastopil proti računskima zaključkoma iz l. 1885 in 1886. Če je tedaj teh 11.600.000 gl. hotel odšteti pri letu 1885, če je na jedni strani prebitok za toliko znižal, moral bi ga bil za jednako svoto zvišati pri letu 1885.

(Dalje prih.)

Velevažna odloka v šolskih zadevah.

„Slov. Narod“ prinaša v svojej 96. številki pričujoč dopis iz Celja:

Štajerskemu deželnemu zboru bilo je še vedno premalo nemčevanja, kolikor so ga uganjali v slovenskih šolah na spodnjem Štajerskem. Dve leti zaporedoma godel je: „Le več nemški, le več nemški!“ Štajerski deželni šolski svet je tej želji takoj ustregel in izdal celo vrsto naredeb, kako da se mora nemški jezik vse bolj intenzivno poučevati v slovenskih šolah. Pa ta pritisek rodil je dober sad za — Slovence!

Slovenske občine so se začele gibati in upirati ne samo zoper razširjenje pouka iz nemškega jezika, ampak tudi zoper pouk v nemškem jeziku v obče, ker to nasprotuje članu 19. temeljnih državnih postav. Mej drugimi so se postavili po robu v Šmarji, kjer je petrazrednica, zoper pouk v nemškem jeziku, in te dni so dobili velevažno principijalno odloko od naučnega ministerstva: Slednje je razveljavilo naredbo deželnega šolskega sveta in spoznalo, da se v zmislu člana 19. temeljnih državnih postav ne sme siliti k učenju nemškega jezika; da se v ljudskih šolah nemški jezik sme samo kot neobvezni ali neobligatni predmet poučevati, da se sme s poukom v nemškem jeziku kot učnem predmetu začeti v 4. šolskem letu, in le pri onih otrocih, katerih stariši so na posebno vprašanje se izrekli, da želé, naj se njihovi otroci učé nemški!

Vsled te odloke je zavladal v tevtovskih štajerskih krogih velik strah in vznemirjenje. Vidijo, da se njim Slovenci, katere so mislili polagoma spraviti v „nemški želodec“, vedno odločneje in uspešneje izvijajo iz „nemških“ krempljev in si pridobivajo vedno več in več nezavisnosti in trdnih tal!

Ta uspeh, prvi na šolskem polji, pa bo rodil vesel in silen uspeh. Prepričani smo, da v par letih bodo se one slovenske šole, kjer se nemški jezik ubija v glavo usmiljenja vrednim slovenskim otrokom, lahko na prstih seštele!

Slovenske občine, idite in storite tudi tako, kakor so storili v Šmarji!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Predsedništvo državnega zbora je sklenolo, da bodo v prihodnje tudi zvečer seje v zbornici, da bodo proračun hitreje rešen. 8. t. m. začela je debata o srednjih šolah. Tu bodo naši poslanci imeli priliko in dolžnost, razbistriiti žalostno stanje „naših“ srednjih šol. Pri tej priliki bi bilo dobro, da bi se naši poslanci krepko

potegnoli za naše pravice, uležili naj bi bili pa tudi toplo besedo za naše izprašane in nenastavljene slovenske profesorje, katerih imamo dovolj. Sinovi naše zemlje in našega naroda morajo si iskati službe po sveti, dočim se nastavljajo pri nas tujci Nemci, ki ne znajo našega jezika in delajo vrhu tega proti našemu narodu, mešajoč se čisto brez potrebe in proti postavi v politiko. Take ljudi nastavljali so navadno ne samo na primorskih, ampak na kranjskih in štajerskih gimnazijah, naši ljudje se pa pobijajo od nemila do nedraga brez službe po svetu, kajti na Slovenskem nastavljajo Nemce, v nemških deželah pa slovenskih profesorjev tudi ne marajo.

Poljski klub naložil je knezu Čartoryskemu, da pri naslovu „obrtne šole“ spregovori o dotičnih peticijah, ki so došle deželnemu zboru gališkemu. Poslanec Chamiec predložil bude resolucijo, naj vlada vendar ukrene potrebno, da uredi zakon o kolkih in pristojbinah, ki ni do sedaj drugo nego zmedena množica naredeb in ukazov finančnega ministerstva. (Vseh skupaj je nad 1800 naredeb. S tem, da se ta zakon naposled uredi, ustrezno bode vzlasti trgovcem in tudi kmetom, kajti zakon v svojej sedanjej obliki je sila nepraktičen in mnogokrat celo nerazumljiv.)

Pri debati o srednjih šolah napadali so naučnega ministra Gauča češki poslanci. Posebno ostro prijel ga je posl. Dürich. Rekel je, da je ministerski ukaz glede taborske gimnazije uprav autokratsko predrzen. Očital je ministru, da se vedno skriva za krono, kar izvestno ni ustavno, ter da pri tem Čehe nečuvno pritiska. Ruski poslanec Kovalski se pritožuje, da se vlada ni ozirala na njegovo resolucijo, naj se osnuje v Pšemišlu rusinska gimnazija. Prav po nepotrebnem pritoževal se je ta poslanec tudi, da se nemščina na galiških gimnazijah jako slabo uči, ker je poučevanje tega jezika poverjeno neispravnim učiteljem. Kovalski se boji, da prihodnji rod ne bode imel več nemščine vzmožnih sinov in da bodo poljske klopi v državnem zboru prazne, ker ne bodo nikdo več govoril nemški. Konečno meni, da bi se temu lahko pomagalo s tem, da se ustanove štipendije za izšolanje učiteljev nemškega jezika! (Res čudne zahteve, kakor bi ne imeli sto nujnejših potreb, nego je potreba nemških učiteljev!) Generalni govornik levic dr. Krans zavrača Čehe, ter prorokuje, da bodo ti od ministra Gauča v nekaterih letih dosegli toliko, kolikor bi jim mogel le njih rojak dovoliti. Generalni govornik desnice Klum poteguje se v svojem govoru za Kranjsko gimnazijo. Konečno spregovori še poročevalec dr. Zeithammer in dotični naslov je bil sprejet. Radovedni smo, bode li mej pridobitvami naših poslancev v zadnji krizi tudi Kranjska gimnazija in osnovna slovenska šola v Trstu?

V novi šolski postavi, ki je predložena hrvaškemu saboru, oziralo se bode na zahteve Srbov. Osnovne šole bodo tako ustrojene, da se bodo srbski otroci vadili v cerkvenem petji; gledalo se bode tudi na to, da bode na šolah, v katerih so večinoma srbski otroci, nastavljeni srbski učitelji, vrhu tega osnovale se bodo poljedelske ponavljalne šole, ki bodo za naprej spojene z osnovno šolo.

Češki deželni zbor snide se v kratko posvetovanje julija meseca. Obravnal bode proračunsko vprašanje ter dotične predloge uže pripravila deželni odbor. O drugih predlogih razpravljal bode novi deželni zbor, za kateri bodo prihodnje leto razpisane volitve.

Vnanje dežele.

Ruski poslanik v Berlinu grof Šuvalov povišan je v kneževski stan. Nemški listi razpravljajo to novico na vse mogoče načine. Nekateri trde, da je s tem hotela ruska vlada ublažiti slab utis, kateri je napravilo imenovanje generala Bogdanovića ministerskim svetnikom na Dunaji. Bogdanović je Nemcem in Dunajčanom kot panslavist in prijatelj Francozov na zobu ter menijo, da bode sedaj svoje visoko stališče porabil v to, da škodi Avstriji in Nemčiji. To imenovanje je Dunajčane kar osupnolo, odlikovanje Šuvalova se jim zdi pa brez vsega pomena, češ, da je pač vse eno, ali je Šuvalov grof ali knez. Bogdanović je povišan in z njim panslavistična ideja; panslavisti so pa znani kot zakleti sovražniki Nemcev in Dunajčanov. Dunajski listi raznašajo vest, da so se odnošaji mej Berlinom in Peterburgom zelo ohladili. To peterburški listi zanikajo. „Novoja Vremja“ piše, da če tudi berlinski oficijozni šču-

jejo proti Rusiji, nima to na odnošaje ruskega in nemškega dvora nobenega upliva, to delajo ti listi le, da utolažijo Dunajčane. Ker je nemški cesar bolan, ne dela se nikakih večjih načrtov in ruska diplomacija ne stori ničesar, kar bi utegnolo vznemirjati cesarja Friderika. Postopanje berlinskih oficijozov je pa v resnici nedostojno. Dogovori mej rusko vlado in papežem bodo kmalu dovršeni. Vlada bode priznala pravice poljskega jezika v katoliških cerkvah.

V Belem gradu zaplenili so neke spise, v katerih se smeši Avstrija. Te liste širili so mej narodom, kakor vedo pripovedovati dunajski listi, ruski agenti. Sploh pa so baš ti listi te dni pisali, da so na Dunaji vrlo dobro in prav natanko poučeni o političnem položaji v Srbiji. Avstrijska oblastva so prva izvolala zaroto proti kralju Milanu „velikemu“ ter ga iz Sarajeva jevara svarila in ohranila nesreče. To nam priča, da ima tudi avstrijska vlada svoje ljudi v sosednej kraljevini in dovoljeno je vprašanje, kdo ima več agentov v Srbiji, Rusija ali Avstrija? — Kraljica se baje da v kratkem povrne iz Italije zopet v Beligrad.

Kakor poročajo iz Rima, sklenena bode trgovinska zveza mej Bolgarijo in Italijo.

Iz Bukarešta dohajajo vedno slabše vesti. 8. t. m. prijeli in zaprli so necega moža z imenom Preda Fontanar, ki je ustrelil dvakrat iz revolverja v kraljevo palačo. Krogli ste razbili šipe, druge škode pa niste napravili. To so dunajski listi zopet pograbili, da napadajo Rusijo. Ta človek, pravijo, ni drugega nego orodje v rokah panslavistov, ki so pred nekolikimi tedni zanetili upor mej kmeti in sedaj hujskajo proti kralju. Panslavisti in nihilisti so po mnenju dunajskih židov vse eno. Nihilisti se imenujejo oni, ki streljajo na carja, panslavisti pa oni, ki napadajo tuje vladarje. Priznati treba, da tako nesramno in škandalozno znajo pisati dunajski židje!

General Boulanger izdal je knjigo „Invasion Alemande“ (nemška navala na Francijo 1870. leta), v katerjej opisuje tedanje francozke generale popolnoma nepristrano. V pismu čitatelju na prvi strani pravi, da ga vsi slikajo kot propovednika vojske, iz te knjige pa vsak lahko ponašne, da dela on le na to, da se mir ohrani, želi pa, da bode francozki narod pripravljen na vse slučaje. Knjiga bode razdeljena v 2½ milijonih izvodih brezplačno mej narod. Te dni bile so po vsej Franciji občinske volitve. Izid teh volitev za sedanjo vlado ni bil posebno ugoden. To bode pa morda dobro uplivalo na vladno stranko, da se krepkeje oklene Floqueta.

V mestu Belfort bili so štirje nemški študentje baje razžaljeni po francozkim častnikih. Preiskava je pokazala, da so častniki študente razžalili in to uporablja Bismarkov organ, da napada prav nesramno častniški kor francozki. Ta slučaj — piše „Nordd. Allg. Ztg.“ — meče jako grdo luč na naobraženje in duh francozkega častništva. Nemčija si more samo želeti, da se ohranijo taki ljudje v francozskem častništvu. V očigled teh dogodkov naj nikdo ne pričakuje, da se bodo nemški obrtniki in trgovci udeležili francozke svetovne razstave ter izpostavili svoj imetek takim napadom, kakršnim so bile izpostavljene njih osebe. Tako čuvanje je res vredno berlinskih oficijozov! Nemškemu cesarju je malo boljše; mrzlica ga je pustila, a moči so mu zelo oslabele.

V angleškem spodnej zbornici izjavil je Fergusson, da niso bile mej papežem in vlado nikake neoficijelne razprave.

V Barceloni na Španskem odprta je svetovna razstava. Vse vlade odposlale so tja svoje mornarice. Francija poslala je posebno močen oddelek svojega vojnega brodovlja, kar vzbuja v političnih krogih brez vse potrebe nekako pozornost. Razmere mej Grško in Turčijo so se zboljšale. Vest, da bodo poklicani grški rezervisti v aktivno službo, je izmišljena.

Brazilski cesar je na svojem potovanji v Italiji zbolel in leži v Milanu. Bolezen je jako nevarna.

DOPISI.

Iz Škedenjske okolice 5. maja. Dobro si zadela, cenjena nam Edinost, da si nam podala v prevodu spis slovečega italijanskega pisatelja Silvija Pellica. Take duševne hrane potrebujemo v današnjih časih; ker se nam podaje od vseh krajev mnogo slabih in celo pohujšljivih spisov vsakovrstne vsebine.

Spis o „človeških dolžnostih“, ki nam ga je preložil g. J. Kompare, je jako poučen in blažilen, posebno za mladino, kajti dandanes se vidi, in dejanja očito kažejo pri mladini, kakšen upliv imajo slabi spisi, in kam privedejo mladega človeka, ako se navzame duha, ki veje zdaj v različnih brošurah in slabih časnikih.

V tem spisu nam v lepej obliki kaže slavni pisatelj, kako ljubiti Boga, domovino in svojega bližnjega. Želeti je iz srca, da bi vsi, ki so čitali ta spis v podlistku, posebno pa mladina ohranili nauke, ki bi vsaj nekoliko povrnoli trud gosp. prelagatelju, ki ga je imel, da nam ga je podal v gladkej in blagej materinščini.

Ne morem si pa kaj, da ne bi o tej priliki nekoliko omenil o našej slavni družbi sv. Mohora, ki nam baš zdaj pripravljajo zopet novih knjig za l. 1888. Uže lansko leto nam je kazalo ogromno število udov, kako krasno in veličastno raste drevo, ki so ga pred leti usadile blage roke, ki pa uže zdaj počivajo v hladnej zemlji.

Imena: Slomšek, Robida, Janežič, Einspieler itd. bodo se ohranila v srcih Slovencev, dokler se bode razlegala mila naša beseda po pokrajinah slovenskih.

Z velikim veseljem in nekakim ponosom lahko kažemo svetu delo, veliko delo, katero donaja uže mnogo krasnega ploda ne le med naobraženimi Slovenci, temveč tudi med preprostim narodom; kajti knjige družbe sv. Mohora nahajaš uže zdaj v najpreprostejših kočah vsake gorske vasice, ki jih z veliko vnejo čitajo, bistrijo si um in blažijo srce.

Posebna hvala pa gre v tem oziru gg. poverjenikom vzlasti duhovnikom, ki o vsaki priliki na propovednici ali leci in med narodom naukušeno in nevtrudljivo preporečajo, dokazujoči veliko korist družbe. S tem pridobijo mnogo udov med preprostim ljudstvom.

Omenim naj besed tukajšnjega gosp. poverjenika J. K. ki nam je uže kmalu v začetku l. l. s propovednice preporečal vpisavanje v družbo sv. Mohora. Imenoval je družbo — zvezdo, milo vodnico, ki nam kaže pot v našem življenju, in kako da se moramo naobraževati, edino le na katoliško narodnej podlagi. Da le po tej poti dospemo do cilja, kamor smo namenjeni.

Naposled želi pisec teh vrstic iz srca, in z njim izvestno vsi udje, da bi nam slavni odbor družbe sv. Mohora zopet v koledarji zabeležil radostno poročilo: „To je največje število udov, kar smo jih kdaj šteli“.

Domače vesti.

Občinski svet tržaški ima denes v soboto 12. t. m. javno sejo z nastopnim dnevnim redom: 1. predlog mestne delegacije o prošnji za podaljšanje obroka za odpravo prostega pristanišča; 2. prošnja za dovoljenje posojila za zgradbo novih skladišč; 3. predlog za izvolitev dveh poslancev v Piran o priliki evecnostij, katere pripravljajo piranska občina za dvestoletnico mojstra J. Taninija; 4. objavljenje ustanovnega pisma „bratov Economo“; 5. objava poslednjih določeb Andreja Kovačiča; 6. prošnja za dovoljenje izrednega kredita za uporabo in hranjenje valjarja na par.

„Slovanska čitalnica v Trstu“ našla je za svoje prihodnje domovanje krasne prostore v ulici del Campanile št. 4 blizu srbske cerkve. Stanovanje je v prvem nadstropju z lepo dvorano. Čitalnica se preseli tja 24. avgusta t. l. Veseli nas, da se je slavnemu oboru čitalničnemu po tolikem iskanju vendar enkrat posrečilo najti primernih prostorov takemu društvu.

Za Dolencov spomenik so dalje darovali gg. B. v. č. a. r. Fran v Selu pri Ajdovščini 50 novč.; Mihel Pressan v Trstu 50 novč.; J. K. 40 novč. in J. Novak 1 gld.; vkupe 2 gld. 40 novč.

Trije turisti iz Trsta darovali so podružnici „sv. Cirila in Metoda v Naklem“ v nedeljo pri obisku škocijanske jame 1 gl. — Bog daj prav mnogo tacih obiskovalcev škocijanskih lukenj.

Zabavni vlak vozi s četrtkom 10. t. m. počeni vsako nedeljo in praznik iz Trsta v Kormin in nazaj. Cene so jako znižane. Vlak se odpelje iz Trsta ob 2.15 po poludne in pride v Tržič ob 3.23, v Ronke ob 3.35, v Zagrad ob 3.48, v Gradiško ob 3.56, v Rubijo ob 4.8, v Gorico ob 4.21, in v Kormin ob 4.53. V Trst prispe ob 11.42 zvečer.

Statistika umrlih. Od 29. aprila do 5. t. m. je umrlo v Trstu 95 oseb in sicer 51 moških in 44 ženskih. Po starosti jih je bilo: 33 do 1., 15 do 5., 8

do 20., 6 do 30., 7 do 40., 12 do 60., in 14 do 80. leta. Lani je umrlo v istej dobi 17 oseb manj. Povprečno je umrlo v tednu izmed 1000 oseb 31.01.

Tržaško veteransko društvo je imelo v nedeljo 29. aprila svoj 9. redni občni zbor v dvorani društva „Austria“. Pred zborovanjem je bila skupna sv. maša v cerkvi novega sv. Antona, katere se je društvo udeležilo s zastavo in godbo. Pri službi božje je bil navzoč tudi deželni namestnik baron Pretis, njegov tajnik grof Manzano in načelnik nekaterih tržaških društev. Po končanem sv. maši je defiliralo društvo pred namestnikom, oddalo zastavo v velikej vojašnici ter korakalo z godbo k občnemu zboru.

Izmed razprav omenjamo posebno letno poročilo društvenega predstojnika, g. Viljema viteza Räckeya, kateri opozoruje v svojem govoru v prvej vrsti na bližajočo so 40-letnico vladanja društvenega pokrovitelja, Nj. Veličanstva cesarja ter objavlja društvenikom, da se bode sklicalo društvo o svojem času, da odloči, kako bi se ta slovesnost najvrednejše slavila. Spomina se vseh umrlih častnih udov, posebno v Inomestu umrlega častnega člana grofa Verzija, soutermelitelja društva. Nadalje objavlja, da je društvo za podporo bolnikov uže osnovano, poudarja dobrote, katere uživajo njega člani ter se zabvaljuje v imenu društva kancelijskemu ravnatelju Koschatzkemu na njegovem neumornem trudu za osnutev tega društva.

Iz poročila društvenega blagajnika g. Colloretta posnemamo, da ima društvo gld. 7.444-05 premoženja, akoprav je imelo v preteklem letu izredno mnogo stroškov, n. pr. za podporo članov in ostalih rodbin 1288 gld., za najemnino, razne nakupnine itd. Izvestno je to lep rezultat. Račun se zatorej enoglasno odobri.

Po končanem razpravi o nekaterih notranjih zadevah zaključil predsednik zborovanje, zahvaljujoč se društvu „Austria“, da je ustopilo zboru svoje prostore ter zaključil trikratni „živio“ Nj. Veličanstvu, mej tem ko je godba zavrivala cesarsko pesen.

Omenjati nam je še, da je vodil razprave predsednikov namestnik g. Hermann v italijanskem in član načelnikstva g. Renčelj v slovenskem jeziku.

Po končanem zboru je bil koncert na vrtu društva „Austria“, ki je trajal do poludne.

Delalski shod. Nemirni duhovi iz „rajha“ in iz blažene dežele onkraj „velike luže“ niso še prepričani, da se domači slovenski delalci v Trstu nikakor ne ujemajo s socialističnimi idejami, katere širijo nekatere prenapete glave mej delalskimi krogi. V rhu vsega tega, da so se „četovalje“, ki so se baje da nadejali žeti v Trstu lovorjevih vencev, uže pri t r e h enakih shodih neusmiljeno „blamirali“, vender so tako trdovratni, da sklicujo v nedeljo 13. t. m. novi shod v prostorih „hotela Evropa“ s znanim pompozanim programom. Mi se za ta shod ne brigamo ali z odkritosrčnim veseljem zabeležimo, da so zdaj mejnarodni osrečevalci objavili program samo v nemškem in italijanskem jeziku in da so prezrli slovenski jezik. To je najpametnejše, kar so mogli storiti: našega poštenega slovenskega delalca naj puste v miru. Ako hočejo rogoviliti in svoje kozle preobračati Nemci in Italijani, svobodno jim. Naša tla niso za veliko-nemško in irredentovsko semo! Prepričani smo sicer, da so tudi naši delalci za nedeljski mir na zakonitem temelju, ali vsaka stvar ima svoje meje. „Gospoda“ iz „rajha“ pa se bode baš zaradi tega prepričala, da ukljub vsej protekciji od neke strani pri n a s ni č ne opravi!

Iz Gorice se nam piše 10. maja: Dopolnitvene volitve v mestni zbor so pričele 8. t. m. V tretjem razredu zmagala je konservativna in slovenska stranka. Upati je, da te dve stranki zmagati tudi v II. in I. razredu. V tretjem razredu bil je hud boj, da tacega še nikoli ni bilo. Irredenta je po tem propadu pobita, in če propade tudi v II. in I. razredu, bode popolnoma razbita.

Kako naj bi se odpravila bolezen pelagra na Goriško-Gradiškem. Ker se je nakazal sè zakonom z dne 31. marca t. l. za tekoče leto v odpravo pelagre znesek 20.000 gl., je potrdilo ministerstvo notranjih poslov program izveden po c. kr. primorskem namestništvu v Trstu v tej zadevi. Vsled tega se je najprej ustanovil 16. aprila v Gradiški okrajni odsek, ki se ima baviti pod vodstvom in nadzorstvom c. kr. namestništva s posamičnimi deli.

Ta odsek je sestavljen tako le: c. kr. okrajni glavar gradiški kot predsednik, tamošnji okrajni zdravnik kot poročevalec in eden poslanec iz deželnega odbora; dalje

se v tem odseku eden občinski zdravnik, eden inženir in eden iskušen gospodar istega okrajja, kjer je pelagra. Te tri imenuje okrajni glavar. Naposled sta v odseku še dva župana izbrana od drugih županov tega okrajja.

Program tega odseka, ki se loči v dva dela, je najprej ta-le: prvi del obsega vse one načrte, s katerimi se ima takoj začeti, drugi del pa one, ki se izvedo stoprav potem, ko se stvar natančneje preišče.

V prvi oddelek spadajo:

1. Ustanovitev krajevnih odsekov v občinah, kjer so bolni na pelagri; tem odsekom je izvrševati naredbi in sklepe okrajnega odseka. Člani tacega odseka so: župan ali podžupan; župnik ali vikarij, duhovnik, kateremu je izročeno duševno pastirstvo te občine; občinski zdravnik, in v občinah, v katerih ga ni, zastopnik občinskega sveta ali tudi druge osebe po krajevnih razmerah in po potrebi.

2. Izdajanje naredbi v odpravo vseh uzrokov te bolezni, posebno postopanje proti upotrebljevanju pokvarjene turšice ali koruze.

3. Da se takoj začno prvotne priprave za zgradbo sušilne sobe in skladišč.

4. Razdelitev pelagrozničnih bolnikov v dva dela; v zelo bolne in menj bolne.

5. Da se daje zdrava hrana, in tudi zdravila v lažjih slučajih pelagre, a paziti je dobro, da jih bolnik tudi res uporabi.

V drugi oddelek spadajo:

1. Da se prenašajo zelo bolni na pelagri v bolnice.

2. Da se skrbi za zdravo pitno vodo z grajenjem vodnjakov.

3. Da se odpravijo slabe in nezdrave naprave iz prebivališč ubožnih ljudij.

4. Da se podpolno odpravi ali vsaj omeji čezmerno uživanje žganih pijač.

Duhovske spremembe na Goriškem. Gosp. Anton Hvalica, dušni pastir v Dežnici, imenovan je za dekana v St. Petru pri Gorici; g. A. Harmel, župnik v Šebreljah, za dekana v Komnu.

V Oprtiji v Istri se je prepelila nedavno strašna nesreča. Pastirji in pastirice imajo časi zlo navado, da si ovijejo okolo života ali okolo roke vrvi, na katero je privezana pasoača se živina. Mlada 16letna kmetka hči Ivana Visintin iz vasi Stelki je bila storila isto, menda samo da bi jej ne bilo treba neprestano držati vrvi v rokah, ker je plela nogovico. Krava njena se namah splašila, bezlja in drvi čez drn in strn, po kamenji in grmovji ter vlačil ubogo deklico za seboj, da je kmalu bila strašno razmesarjena. Celi kosi trupla ležali so po tleh mej stripičevjem in kamenjem. Tako žalostno je končalo svoje nadeje polno življenje deklice iz same ne previdnosti.

V Idriji bode se dne 22. junija t. l. slovesno razkrila spominska plošča na hiši, v kateri je od l. 1754—1767 stanoval Jan. Anton Scopoli, za deželo Kranjsko znamenit po svojem delu „Flora carniolica“, v znanstvenem svetu pa slaven mož. Spominsko ploščo izdelala je po poljedelskega ministerstva nalogo in po načrtu arhitekta Roberta Mikovicsa v Gradci Ljubljanska g. Alberta Samasse slovita tovarna. Plošča je od bron, lepo risana in izborno izdelana ter ima nastopni napis: „Hanc domum Dr. Joannes Antonius Scopoli Cavallensis Tirolensis insignis rerum naturalium scrutator, botanices in Carniola auctor MDCCLIV — MDCCLXIX numere i. r. phisici fungens inhabitabit. — I. t. ministerium a rebus agrariis d. d. 1888.“

Sl. N.

O zgodovinskem razvoju uprave in sodstva na Kranjskem čital je predpreteklo soboto v muzejski bralni sobi v Ljubljani vladni svetnik g. Anton Globočnik ter to še malo obdelano tvarino razpravljal od najstarejših dob do najnovejšega časa. Mej mnogobrojnimi zanimljivimi podatki čuli smo, da je najstarejša za Kranjsko nekdanja veljavna zakonska knjiga „Landrecht“ iz 1338. leta, v slovenskem jeziku pa v muzeji hranjen rokopisni prevod, s katerim je 1582. l. Andrej Recl, župnik na Raki, preložil takrat veljavni „Bergrecht“. Slišali smo dalje, kako je centralna vlada polagoma pristrizala pravice kranjskih stanov, kako so se uže pred 300 leti čule pritožbe o slovensčine nezmožnih tujih uradnikih, kake globe so se prisojale pri sodiščih in kake nagrade je dobival rabelj za krvavo svoje delo. („Slov. N.“)

Požar je nastal v stanovanju inženirja Rajmunda Žagorea v hiši št. 2 pri sv. Luciji. Služabnica je namreč po neopreznosti prevrnola svetilnico in goreči petrolej se je razlil po raznem pohištju. Gasilci so bili hitro na mestu ter pogasili požar, vender pa iznaša nastala škoda preko 100 gl.

Poskušeno samoubojstvo. 27letni E. B., stanujoč v ulici dei Forni št. 4, ki je

uže dlje časa bolan v postelji, je skočil v nedeljo 6. t. m. popoldne v golej kočulji z okna na ulico. Prestrašeni mimogredoči so ga takoj odnesli v hišo ter pozvali zdravnike, ki so se po natančnem preiskovanju prepričali, da se nesrečnej ni prav nič pokvaril. Nagib poskušnemu samoubojstvu je bolezen, na kateri B. trpi in zaradi tega so ga dali zdravniki prenesti v bolnico, da ostane pod stalnim nadzorstvom.

Splašen vol. Izmed črede dolgorogih ogerskih vol, ki so prispeli po južnej železnici v Trst, splašil se je eden ter dirjal po raznih ulicah proti ulici Lazaretto vecchio. Prestrašeno ljudstvo je pred splašeno živalijo povsod bežalo in še le v ulici Salita Promontorio so se našli srčni možje, ki so ljuto žival ustavili ter jo zvezali. Posebno junaško se je obnašal kočijaž Ivan Sardaš, katerega je vol na čelu zelo ranil. Druge nesreče ni bilo.

Nesreča. 9letna P. Palzer, stanujoča na Greti, je šla v nedeljo nabirat cvetlice. Ker se dolgo časa ni vrnola, šli so jo skrbni stariši iskat in našli so košarico s cvetlicami plavajočo v velikej mlaki. Takoj jih je prešinola grozna misel, da je otrok utonil in res se je našlo mrtvo truplo na dnu vode. Vsakdo si more misliti žalost nesrečnih starišev.

Nezgod. V četrtek 10. t. m. proti večeru se je igral 11letni Anton Batteani, stanujoč v ulici degli Orti št. 2., na obali Giuseppina in po nesreči padel v morje. Otrok bi se bil izvestno utopil, da mu ni prihitel na pomoč Lloydov krmar Nikola Karigotič, ki ga je spravil z veliko muko na kopno.

Policijsko. Drzen tat je srečal v četrtek 10. t. m. v ulici Capuano gospo Ivano S., stanujočo v ulici degli Armeni št. 12. Opazil je, da ima zlato uro in veržice in se s spretno roko jej odtrga uro ter zbeži. Na kričanje okradene gospe ste prihiteli dve straži, kateri ste vjeli bežečega tatu v ulici Squero vecchio. Spoznala sta ga za nevarnega dolgoropstneža Mihela Ferro, težaka iz Trsta. Odveča sta ga takoj v varno zavetje. — Kmetica Uršula Malič, stanujoča v ulici Concordia št. 351 se je sprla zaradi neznanih uzrokov z 58 letno Marijo F. ter jo z dežnikom tako silno naklestila, da je morala F. v bolnico. — Kotlarja Iv. Pahorja so zaprli, ker je osleparil nekega gostilničarja za izdatno svoto. — Vjeli so stražniki dva postopača baš v hipu, ko sta nameravala ukrasti v velikem kanalu čoln vreden 274 gl. — Javnemu postreščeku Josipu Stublju je ukradel v ulici Cordariuoli neznan mlad malopridnež novčarko sè 7 gld. iz žepa ter utekel. — Postopača Ivana U. iz Cirknice so zaprli, ker ni imel potrebnih sredstev za hrano in je uže znano, da ne mara delati. Odpravili ga bodo domov.

Pjesniških del Fra Grge Martiča sta izšla 4. in 5. zvezek. Tisek in založba „Bosanske Pošte“ v Sarajevu. — To delo, ki je prvo, ki je pisano od bosanskega pisatelja in to v samej Bosni, lepo napreduje. Izdanje se odlikuje s tem, da je oblika zelo povoljna in tisek jasek, kar je posebno velike važnosti za učečo se mladež, da si z malim tiskom ne kviri oči.

Čast. naše čitatelje opozarjamo na današnji oglas znane tvrdke **Valentin & Co. v Hamburgu** o hamburške denarnej loteriji, katera bode izvestno zanimala sl. občinstvo, ker vsak lahko poskusi svojo srečo z majhnimi troški.

Tržno poročilo.

(Cene se razume kakor se prodaje na debelo blago za gotov denar.)

	Cena od for. do for.
Kava Mocca	100 K. 124.— 126.—
Rio biser jako fina	103.— 105.—
Java	106.— 108.—
Santos fina	90.— 92.—
srednja	85.— 87.—
Guatemala	98.— 100.—
Portorico	112.— 114.—
San Jago de Cuba	128.— 130.—
Ceylon plant. fina	123.— 125.—
Java Malang. zelena	93.— 94.—
Campinas	— — — —
Rio oprana	101.— 106.—
fina	91.— 92.—
srednja	85.— 87.—
Cassia-lignea v zabojih	28.— 29.—
Macisov cvet	400.— 420.—
Ingber Bengal	21.— 23.—
Popar Singapore	98.— 99.—
Penang	74.— 75.—
Batavia	88.— 89.—
Piment Jamaika	30.— 31.—
Petrolej ruski v sodih	100 K. 7.25 — —
v zabojih	8.25 — —
Olje bombažno amerik.	37.— 38.—
Lece jedilno j. f. gar.	39.— 40.—
dalmat. s certifikat.	43.— 44.—
namizno M.S.A. j. f. gar.	65.— — —
Aix Vierge	67.— 68.—
fina	64.— 65.—
Rožiči pulješki	5.50 5.75
dalmat. s cert.	7.— 7.25

Smekva puljske v sodih	12.—	12.50
Limoni Mesina . . . . . zabo	4.25	4.75
Pomerance sicilijanske	72.—	73.—
Mandlji Bari I.a . . . . . 100 K.	75.—	76.—
dalm. I.a, s cert.	74.—	76.—
Pignoli	19.50	20.50
Riz italij. najfiniji	17.50	18.50
srednji	13.75	14.—
Rangoon extra	11.75	12.—
I.a	11.—	11.25
II.a	33.—	35.—
Sultanine dobre vrsti	25.—	26.—
Suho grozdje (opaša)	14.—	15.—
Cibebe	35.—	36.—
Slaniki Yarmouth I.a . . . . . sod	32.—	33.—
Polenovke srednje velikosti	33.50	—
velike	15.—	15.25
Sladkor centrifug. v vrečah	12.25	12.50
a certifik. . . . . 100 K.	12.50	12.75
Fazol Coks	11.75	12.—
Mandoloni	—	—
svetlorudeči	—	—
temnorudeči	—	—
bohinjski	—	—
kanarček	—	—
beli, veliki	—	—
zeleni, dolgi	11.50	11.75
okrogli	—	—
mešani, štajerski	—	—
Maslo	60.—	60.—
Sene konjsko	3.21	3.75
volovsko	3.93	4.64
Slama	2.94	3.57
Les, trami kub. č.	—23	—34
Ugljevlje	2.70	2.80

PRI JULIJU GRIMMU
dežnikar, Barriera Vecchia 18

je zelo bogata zaloga dežnikov za gospe in gospode za jako nizke cene. — Dežniki iz bombaža od 80 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.

Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 41—104

Bremen in **Amerikan** **Australien**
mit Schnell- dampfern nach Expedition nach

Nähere Auskunft: bei F. Missler, General-Schiffs-Expeditent, Bremen, Bahnhof-Strasse N. 10.

Najnovjše letno blago
iz prave ovčje volne

pošilja proti povzetju po jako nizkih stalnih cenah poznana reelna in solidna tvrdka

J. W. SIEGEL
BRNO Brünn.

Gospodje krojači, kateri še nimajo svojih naročiteljev v porabo jako solidnega blaga, naj se obrnejo z dopisnico zaupno name.

Dobé mojo najnovjšo zbirko vzor- kov brezplačno in franco.

Proti hemoroidam!
Kdor hoče éuvati svoje zdravje naj rabi, prave

MENIŠKÉ KROGLJICE
(Pílole dei Frati.)

kri čistete ni proti hemoroidam koje izdeluje P. Fonda. Farmacista v Piranu.

Prepotrebne za vsakega, kateri trpi na hemoroidah, zabasanju, breztečnosti, glavobolji, ter sploh veliko sedi, ona čistijo kri in dober vseh potrujejo zasebna in zdravniška spričevala, koja so priložena z podnikom za porabo vsakej škatljici v slovanskem, nemškem in italijanskem jeziku.

Prodajajo se po 20 novč. škatljica v vsih lekarnah Trsta, Reke, kakor tudi Istre, Dalmacije, Goriškega in Trenta. 47—54

TVRDKA Bernhard Ticho
Brünn, Krautmarkt 18,
(v lastnej hiši)
pošilja proti povzetju:

Češljano sukno
za ostanek za celo možko obleko, more se prati, 6.10 met. dolgo f. 3.—

Valjano volneno sukno
dvostroke široko, za celo obleko za gospe v barvah 10 met. f. 4.—

Tkana ovčja volna
dvostroke širokosti, trpežna, cela obleka 10 met. f. 6.50

Indijski Foule
volne, dvostroke širok. cela obleka, 10 met. f. 5.—

Francozki atlas iz volne
v vseh enostavnih barvah, tudi progast in kariran; najnovjše, dvostroke širok, 10 met. f. 6.50

Črni Terno
saksonski izvod, dvostroke širok, za celo obleko, 10 metrov f. 4.50

Terno velours
dvostroke širok, čista volna, v vseh modernih barvah za celo obleko 10 met. f. 7.—

Progasto blago za obleke
60 ctm široko, najnovjši vzorki, 30 met. f. 2.50

Volnati ryp
v vseh barvah, 6.0 ctm širok, 10 metrov f. 3.80

Dreidraht (Trožičje)
najboljša vrsta, 60 ctm. široko, 10 metrov f. 2.80

Aquard blago
60 ctm. široko, najnovjši vzorki, 10 metrov f. 3.80

Francozki Voal
10 metrov, elegantna obleka, ki se daje prati, for. 3.—

Kosmanoški Kreton
10 metrov, za pranje, podolna obleka for. 2.50

Ženske košulje
iz močnega platna s čipkami 6 komadov f. 3.25

Domače platno
1 komad, 30 vatlov 1/4, for: 4.50
1 " 30 " 3/4, 5.50

Kiug-Webe
boljše nego platna 1 koma " , širok. 30 vatlov f. 6.—

Šifon
1 koma 1, 30 vatlov, I.a f. 5.50, naj boljše vrste f. 6.50

Kannafas
1 kom. 30 vatlov, lila f. 4.80
1 " 30 " rudeč " 5.20

Kannafas iz niti
1 koma, 30 vatlov lila in rudeč for. 6.—

Angl. Oksford
najboljši, jako preporočljiv, 1 komad, 30 vatlov f. 6.50

Oksford
se more prati, dobra vrsta, 1 kos 30 vatlov f. 4.50

Garnitura iz ripsa
sestojeca iz 2 posteljnih pregrinj in namiznega prta s svilnatimi čipkami for. 4.50

Garnitura iz jute
2 namizna prta in poseljno pogrinjalo s čipkami f. 3.50

Jute zastor
jurški vzorek; podpolni for. 2.30

Holandski opstanki preprog
10-12 metrov dolgi ostanek for. 3.60

Letni ogrnj č
1/4 dolg, for. 1.20

Konjska plahta
jako dobra, 190 ctm. dolga, 130 ctm. široka, f. 1.50

Košulje za gospode, lastno delo
bele ali barvane 1 kos I.a f. 1.80, II.a f. 1.20

Ženske košulje
iz šifona in platna, fino pletene, 30 kom. for. 2.50

Tovarno skladišče suknega blaga

Brnsko sukno
Ostanek 3.10 metrov za podpolno možko obleko f. 3.75

Ostanki Brnskega sukna
Ostanek za podpolno možko obleko 3.10 metrov dolgo for. 4.50

Brnsko moderno blago
Ostanek, 3.10 metrov dolg za podpolno možko obleko for. 5.50

Blago za površnje sukne
najfinejša vrste, za celo sukno f. 8.—

Vzorki brezplačno in franco. Kar komu ni všeč se sprejme brez ugovora nazaj.

Ozdravljenje plučnih bolezni
Tuberkuloze, (sušice, jetiko), nahuhe, zaprte sapo, kroničnega bronhijalnega katarata itd po plinovi

EXHALACIJI
(po rektalnej injekciji).

Najneverjetnejši, skoraj nedosegljivi ideal zdravnikov je z ovim postopanjem popolnoma dosežen! Ob osupljivih, nepogrešivih vseh govore najjasnejša sledeča pisma slavnih profesorjev, koja navademo v kratkem, toda kolikor mogoče z lastnimi besedami, in koja so bila tudi potrjena po zdravniških listih tu- in inozemstva:

Prof. dr. Berecon. Po tridnevnej plinovej exhalaciji po rektalnej injekciji, izdatno pojemanje kašlja in izvrtka, potem popolno prenehanje, — mrzlica, pot in hripavostje posve ginola. — Truplo se redi vsaki teden za 1/2, — 1 K. Ravno tako brzo ozdravljenje tudi pri starej, celo pri miliarnej tuberkulozi. — Bolnik se ozdravi ter more tudi najtežju posel zo pet opravljati. —

Prof. Dr. Carnil in prof. Vernheil. Pri nahuhi se more pol ure po plinovej exhalaciji laglje sopsti. — Ako se exhalacija pravilno rabi, se nahuha ne povrne več.

Prof. Dr. Dujardin Beaumetz: Kronični bronhijalni katarh je bil popolno ozdravljen.

Prof. Fränzel in dr. Statz: Mrzlica, potkašelj se izgubo; nastane velika lakota. — Bolnik se zredi do 5 klg.

Dr. M. Laughlin, je vporabil plinovo exhalacijo pri 30. bolnikih, koji so bili uže v najzadnjem stanju tuberkuloze in vsi so popolnoma ozdraveli.

Vsaki dan pa se množe zdravniška poročila o srečnim ozdravljenju, ter je razum navadenih spričeval še mnogo družih od slavnih profesorjev. — Imamo mnogo spričeval ozdravelih. C. kr. izklj. priv. stroj za plinovo exhalacijo (Rectal-Injector) se doiva z vsemi pripravami za pripravljeno plina in z popisom za vporavo za zdravnike, ter ga more rabiti tudi vsak bolnik sam ter stane gld. 8 — z merilnim strojem za plin 10 gl. — proti gotovem novcu ali proviziju. Dobi se pri 1—50

Dr. KARLU ALTMANN, Wien VII., Mariahilferstasse N. 80/A

izposla **G. Piccoli-ju,** lekarju »pri Angelu« v **Ljubljani.**

Vaša želodčeva esenca, koja sem slučajno spoznala, ozdravila me je popolnoma neprenehljive slabotnosti čreves in prebavnika, kakor tudi neznano mučeče trdo-telesnosti. Dolgo iskal sem leka zoper to bolezen, ki mi je gotovo malo zadovoljnih uric v prihodnosti obetala; vse drugo zavijanje lečil bil je zaman in edino le Vašej neprecenljivej esenci se imam zahvaliti za popolno zdravje, ter Vam ostanem, predragi gospod Piccoli, za vse dni življenja zánjo najsrčnejše udan in hvaležen.

Na Dunaji, 1887.
Spiridijon Pokrajac, prof. kandidat.

VELIKA DENARNA LOTERIJA.

500,000 MARK

kot največji dobitek v najsrečnejem slučajju ponuja velika od hamburske države zajamčena denarna loterija.

Posebno pa:

1 prem. à mark	300000
1 dobit. à mark	200000
1 " "	100000
1 " "	90000
1 " "	80000
1 " "	70000
2 " "	60000
1 " "	55000
1 " "	50000
1 " "	40000
1 " "	30000
7 " "	15000
1 " "	12000
26 " "	10000
56 " "	5000
106 " "	3000
257 " "	2000
2 " "	1500
515 " "	1000
839 " "	500
30020 " "	145
15960 " "	200, 150, 124, 100, 94, 67, 40, 20.

9,160.290 mark.

Prednost te denarne loterije je, da se vseh 47.800 dobitkov uže v malo mesecih in sicer v sedmih razredih gotovo izžreba.

Glavni dobitek I. razreda znaša 50.000 mark, poraste v II. na 55.000, v III. 60.000, v IV. 70.000, v V. 80.000, v VI. 90.000, v VII. eventualno na 500.000, specijalno pa na 300.000, 200.000 mark itd.

K udeležitvi te velike denarne loterije vabi podpisana kupčijaka tvrdka — Naročevalci se prosijo naročiti priložiti dotične zneske v avstrijskih bankovcih ali poštinih markah. Denar se lahko pošlje po poštnej nakaznici. Naročitve se izvrše tudi proti poštnemu povzetju. — Za žrebanje I. razreda, velja:

1 cela originalna srečka av. v. f. 3.50
1 polovica orig. srečke av. v. f. 1.75
1 četrtina orig. srečke av. v. f. 0.90

Vsak dobi orig. srečko z drž. grbom in uradni načrt žrebanja, iz katerega se natančneje razvidi ra deltev dobitkov, čas žrebanja, uloge različnih razredov. Takoj po žrebanju dobi vsak udeleženec uradno listo dobitkov. Dobitki se točno po načrtu izplačajo pod državnim jamstvom. Ako kupcu srečk ne ugađa načrt žrebanja, jemljemo srečke pred žrebanjem nazaj in dotično svoto povrnemo. Uradni načrti žrebanja se na željo naprej zastoj pošiljajo na ogled. Pričakujoči k novemu žrebanju mnogobrojna naročila, prosimo, da nam bo mogoče vsa naročila skrbno izvršiti, taista kolikor mogoče hitro, vsakako pa pred

15. majem 1888.
doposlati direktno podpisanemu bureau.

Valentin & C.
Bankgeschäft
HAMBURG.